

TEXTOS EUCARÍSTICOS CATALANES CUATROCENTISTAS

En 1930, y en ocasión de XXX Congreso eucarístico internacional de Cartago, publicábamos en la revista «Bon Pastor»¹ la primera parte de un tratado inédito eucarístico escrito a mediados del siglo xv probablemente por un monje de Portaccli.

Se encuentra dicho tratado en el manuscrito 53 de la Biblioteca Central de Barcelona (antes Biblioteca de Catalunya) que fué descrito suficientemente por Massó i Torrents en el «Butlletí de la Biblioteca de Catalunya» (vol. III, págs. 111-14). Dicho manuscrito es un Manual de devociones que contiene principalmente el texto latino del *De monte contemplationis* y del *Tractatus de subtilibus temptationibus et fraudulentis* de Juan Gerson, el tratado eucarístico anónimo, de que hemos hablado, y otro tratado asimismo eucarístico del canónigo barcelonés Felipe de Malla, estos dos últimos escritos en catalán.

Además se encuentran en él unas dos docenas de piezas cortas en latín o en catalán que, casi todas, son oraciones indulgenciadas.

En ocasión ahora de otro Congreso eucarístico internacional, el XXXV celebrado en Barcelona, queremos publicar en esta revista barcelonesa los dos textos eucarísticos catalanes ya mencionados que siguen inéditos: la segunda parte del que ya dimos en 1930 y el de Felipe de Malla².

Son piezas que por la fluidez del estilo y la abundancia de léxico no desdican de las mejores de la literatura religiosa catalana de los buenos tiempos del siglo xv. Algo ampulosa es la contemplación de Felipe de Malta dictada, al parecer, en su lecho de muerte.

La parte ya publicada del primer tratado lo fué en una revista de pastoral no fácilmente accesible a los estudiosos; por esto se nos ha pedido que publicáramos ahora todo el tratado. Así lo hacemos aprovechando la ocasión para corregir algunas erratas.

¹ Vol. VII (1930) 400-410.

² Una breve y enjundiosa semblanza de Felipe de Malta puede verse en: J. RUBIÓ BALAGUER, *De l'Edat mitjana al Renaixement: Figures literàries de Catalunya i València* (Barcelona, 1948), págs. 102-105.

Nuestra transcripción. Respetamos en cuanto es posible la grafía del manuscrito que es bastante correcta para su tiempo.

Corregimos, sin embargo, moderadamente la puntuación y la ortografía. La puntuación se indica en el original por el punto que viene a representar nuestra coma y por un ápice volado a manera de acento alargado, que se pone frecuentemente delante de las partículas copulativas y disyuntivas. Normalizamos bastante el uso de mayúsculas y de la $u = v, i = j$.

El texto original presenta con frecuencia partículas y pronombres unidos a la palabra siguiente con elisión de vocales. Las hemos separado por medio de un ' cuando hay elisión. Algunas pocas veces una palabra se divide en dos seguramente por creerla el copista palabra compuesta, como *en caru*. Las hemos unido.

Para el sonido que el catalán moderno representa ç ante *a, o, u* el código emplea siempre y sin excepción la *c* sencilla. En estos casos nosotros ponemos la ç, debiendo, pues, entenderse que esta ç representa siempre una *c* del original.

Es también frecuente, como en otros muchos textos medievales, la fluctuación y confusión entre las vocales átonas afines: *a: e. e: i, o: u*, así como la añadidura o supresión de la *h inicial*. Hemos respetado siempre estas fluctuaciones.

Para mayor claridad en pocos casos hemos añadido letras que se echan de menos, poniéndolas entre [] y hemos indicado que algunas deberían suprimirse entre (). Otras correcciones las señalamos en nota.

I

Libre ordenat a informació de tot cristià perquè sàpia com se deu preparar e sovint excitar; si és prevere, en dir missa, e si és lech, en sovint comunicar ab deguda e devota reverència.

[PRIMERA PARTE]

| Per haver alguna noticia de la dignitat, valor e utilitat | [Fol. 95 del sant sagrament del altar, ço és de sant cors de Jesu Crist, e per ço que ab sobirana honor e reverència, amor e devoció sovint nos apparem a rebre aquell, devem notar les següents coses:

Ço és, primerament, la dignitat e excel·lència del sant sagrament del altar.

Secundo, la gran amor que Jesus [h]agué a nosaltres en instituir aquest sagrament, lo qual instituí sots spècies de pa e vi.

Tercerament, lo temps en lo qual lo instituí.

Quartament, los grans fruyts, profits e utilitats que ab sí porta e dóna [a] aquells que dignament lo reeben.

Quintament, en quants deynatges e malediccions encorren aquells que indignament lo reben.

La dignitat del Corpus Christi

Primerament, la dignitat e excellencia del sant sagrament de l'altar appar si atenem com per virtut de aquelles santes paraules, dites degudament sobre pa de forment e vi de sarment per qual se vol prevere, bo o mal, la substància del pa és convertida en lo preciós cors de Jesu Crist e la substància del vi és convertida en la preciosa sanch de Aquell. E per consegüent, en aquell sant sagrament del altar és contengut aquell preciós cors de Jesús qui fou concebut en lo ventre virginal de la gloriosa Verge Maria per obra del Sperit Sant, e qui fou crucificat en l'arbre de la vera creu, e qui ara regna dalt en los cels, e axí luminós e glorificat con alí és. E per tal, los sants àngels són aquí presents qu'l honren, adoren e servexen al sant cors de Jesu Crist, e ministren e responen al prevere e li ajuden a les mans e als braços, quant lo prevere lleva en alt lo cors preciós de Aquell, ornant aquelles axí com (h)anells de or e pedres precioses. E pregunen per lo prevere | qui dignament diu la | [96 missa, e per tots aquells que per qui la diu, e per tots aquells qui dignament oen la missa e reben lo cors de Jesu Crist spiritualment.

La gran amor que'ns [h]agué Jesu Crist en instituirnos lo sagrament del altar sots spècies de pa e vi

Segonament, appar la gran amor que Jesús [h]agué a nos en instituir aquest sant sagrament, lo qual instituí sots spècies de pa e vi, per què devem ésser molt inclinats a amar, servir e honrar e sovint rebre aquest sant sagrament si consideram les coses següents:

1. Primerament, si consideram la sua molt santa e piadosa intenció que agué en lexar-nos sí mateix en aquest sagrament en memòria de la sua inestimable dolçor e caritat que'ns ha haguda, volent morir per nosaltres a tant cruel mort e tant desonrada. E per senyal de major amor no'ns lexà en memòria àngel, ne altre sant, ne altra preciosa joya o senyal, mas ell nos jaqui sí mateix en aquest molt digne e amable sagrament, per ço que, contínuament veent aquell, mils² e infalliblement tinguéssim lo cor e la nostra pensa e enteniment en ell e en la incomprehensible amor qui'ns [h]a portada. E que axí, membrant-nos d'ell, nos inflamàssem en amar, servir e ressemblar a aquell en què està nostra salvació e perfecció de vida.

E no solament per la dita rahó lo benigne Senyor instituí e (h)or-

² Millor.

denà aquest sant sacrifici, mas encara, considerant que los seus sants elets serien pobres de obres satisfactòries ab què satisfessen per lurs peccats e haguessen lo seu regne, fen-los hereus en lo seu darrer testament e enriquí aquells de aquest tan alt e sant sagrament, sacrifici e offera qui és de infinida dignitat | e valor, ab lo qual, | [97 rebent o offerint aquell, mils pus tost fossen units e ajustats ab Déu, aconseguint augmentació de caritat e de virtuts e de pràcies, e smena, e millorament de nostra vida, e pus copiosament satisféssem a tota la santa Trinitat per les injúries e defaliments que fariem, e major glòria meresquësem, e ab menys treballs que ab altres obres meritòries de major vexació e pena, ne ab altres dons o ofertes que per amor sua féssem.

2. Segonament, serem inflamats en amar e rebre sovint aquest sant sagrament si considerem con ne perquè nos ha lexat e donat sí matex sots spècia e semblança de pa e vi. E dien³ los sants doctors que per les rahons següents:

a) La primera e principal per la sua honor e glòria, car entre totes les altres e miraculoses operacions divinals que lo Senyor ha fetes en aquesta obra e sagrament molt | singularment e | [97 v incomprehensible relluu e's demostra de la sua infinita potència, saviesa, clemència e amicitia. E per consegüent, per esguart de aquesta obra molt excellent, deu ésser nostre Senyor ab tot nostre esforç, poder e saber altament loat, honrat, amat e servit e confessat, e lo seu preciós cors sovint rebut e comunicat.

b) La segona rahó, que aquest sant sagrament és lexat e donat sots spècies de pa e de vi, e és per augmentació de la nostra fe, per la qual es deu molt inclinar a donar-nos la sua gràcia, con diu sant Gregori; que la nostra fe no ha mèrit algú de ço que la nostra rahó ha certitut o experiència. E per tant, cascun cristià deu creure fermament que aquest és verdader cors de Jesu Crist, axí com lo pare de veritat, Jesu Crist, ho ha dit, e no cercar rahons naturals e altres provacions.

c) La tercera rahó és per ço que'ns enformàs | qui ell, | [98 qui era tot encés e inflammat en amor nostra, no era content que moltes vegades lo dia lo véssem e ab ell parlàssem e'ns aconsellàssem e familiarment lo tractàssem, e'ns donàs tantes vegades consolacions de vera e visceral amiat, ans encara per gran amor que'ns havia s'és volgut fer vianda e menjar nostre, e no en spècia o forma pròpria, ço és, de carn viva e humana; com fóra gran horror e fàstig, e natura humana no rebera aquella, e los infels (h) agueren-ne viltenguts los cristians, dient que com a bèsties feres e cruels devorariem e mengariem lo seu Déu viu en forma humana. E axí, donchs, com los hòmens qui molt carament se amen en senyal de gran e visceral amor, e per conservar e augmentar aquella, se fan sovint convits,

* Diuen.

axí aquest molt dolç Senyor ordenà e instituí aquest molt dolç gloriós e perpetual convit, on de pa e vi de terra, ne de carn de [98 v bèsties, mas del seu preciós cos e sang sagrada que fos rebut per los fels cristians en spècia e forma de vianda e menjar lo pus comú e acostumat, e pus amigable a natura humana, ço és, lo pa e lo vi; per ço que no ab tanta pahor e dupte lo rebéssem. Hoc encara per ço que'ns donàs a entendre que, axí com per lo pa e per lo vi havem vida corporal convertint se una cosa ab nosaltres, así, rebent aquest pa santificat e vi sagrat, haguéssem per aquell vida speritual e gust e sentiment de la vianda celestial e transformats e units ab ell per vincle [de] fe e caritat fóssem una cosa ab ell.

d) La quarta rahó és com axí estant velat e cubert no'ns inputaria ne'ns tendria a tant de greuge les injúries e ofenses que li fariem, que si en forma humana les hi féssem, axí com appar que majors reputam les offenses que'ns dien | cara per cara que | [99 si detràs ab algú migà⁴ o per scriptura les nos dien e les nos feyen, e açó per tal com no procehexen de tant gran menyspreu.

Del temps com Jesús instituí aquest sant sacrament

Terçament, serem inflamats en la amor divinal en aquest sant sacrament sovent a rebre, si consideram lo temps e la disposició en què era posat Jesús, fill de Déu e redemptor nostre quant aquest sacrament instituí. Com jat-se-sia que lo beneyt Jesús estigués ja llavors en la cena en sobiranes penes e congoxes de la mort tant cruel, oprobis e batiments axí ferals que tantost havia a rebre, empero quasi oblidat de sí mateix e encès en la nostra amor instituí e ordenà aquest gloriós sacrament a tots los seus cars elets, per lo infinit bé e utilitat | que'ls ne seguiria. E per tal plagué a Déu | [99 v lo Pare que lo seu Unigènit Fill, qui era a ell molt car, romangués en la terra en rehenes e en penyora per sobre-sabundant seguretat e fermetat de la sua promissió e veritat que dix: «tots temps seré ab vosaltres». E singularment volch privilegiar als preveres en comete'ls lo seu ministeri e servici, e volch que aquell romangués en poder e custòdia dels dits preveres tro al dia final.

Los grans profits e utilitats que dóna lo sant sacrament [a] aquells qui dignament lo reben

Quartament devem ésser inclinats a amar, honrar e rebre aquest sant sacrament sobre tots los altres sacraments per los grans profits e utilitats que ab sí porta e dóna a aquells qui diligentment s'[h]i apparellen e devotament, e reverentment e pura lo reben. On [100], jat-sia que sien molts e grans los fruyts e beneficis d'aquest sant

⁴ Mitjà.

sagrament, los sents doctós, en especial Ricard⁵ en lo scrit del quart de les sentències, ne posa dotze en lo ordre següent:

Lo primer és que per aquest sagrament som inflamats e és augmentada e encesa en nosaltres la amor divinal, e açó apar per los precedents punts. Hoc encara per ço que diu Uberti⁶, que, axí com lo cors que sovint reb vianda pren nodriment e augmentació, tot en axí la nostra ànima qui bé apparellada se acosta a rebre aquest sant sagrament, qui és tot vida e flama de caritat per rahó de la unió e acostament gloriós qui ha ab Déu, per la devota recepció de aquest sagrament és augmentada en ell la vida e la caritat e la amor divinal, e tant més, quant pus sovint e pus devotament reb aquest preciós sagrament. E aquesta és la principal fi e fruyt e fonament d'on devallen los altres | fruyts de aquest sant sagrament, ço és, unir | [100 v e ajustar-se la creatura ab Déu per fe, amor e caritat.

Lo segon fruyt e utilitat de aquest sant sagrament és memorial, e'ns redueix a memòria ab major esforç vencem⁷ e foragitem les nostres temptacions e peccats e fahem ab major fervor penitència de aquells. E, segons diu sant Gregori, no ha cosa per dura que sia e per aspra que sia que ab gran esforç no la sobrem⁸ e portem e lo nostre cor ne reb sperança de gran seguretat de haver lo signe celestial.

Lo terç fruyt és que preserva e defèn l'[h]om de caure en pecat, e açó per tal car, segons diu sant Thomas en la última, en quant aquest gloriós sagrament ncs uneix e'ns ajusta ab Déu per gràcia qui és la principal entenció e profit de aquest sagrament, e senyal e memorial de la passió | de Jesu Crist per la qual són vençuts | [101 los demonis. Per ço aquest sagrament reforça e habilita les virtuts de la ànima a contrastar a tot pecat; e tant com és en sí preserva l'[h]om dels laços del enemich, el fa pus vigorós e pus fort contra les temptacions.

Lo quart benefici e fruyt és que'ns dóna esforç a promptament e apparellada e ab poca dificultat bé obrar.

Lo quint fruyt és que'ns fa créxer la esperança, que és certa expectació de esdevenidora beatitut provenint per gràcia de Déu, pux ve[e]m que per aquest sagrament s'és fet lo bon Jesús tan amigable e tan familiar nostre, majorment a aquells qui sovent e dignament lo reben.

Lo sisèn fruyt és que remet e purga los peccats venials. E, segons diu sant Thomas in i IIII. d. XX⁹ e Ulberti en lo..... [falta una

⁵ Ricard de Mediavilla (Middleton), «doctor solidus». Vegeu: HURTER, *Nomenclator litterarius*, II, 467.

⁶ Fra Ubertí de Casali, menoret, segurament en el tractat *Arbor vitae crucifixae Iesu* (s. XIV). Vegeu: HURTER, lloc citat, 592.

⁷ Vencem, en el ms.

⁸ Suprem.

⁹ Seguramente debería referirse a la *Summa*, pars. 3, q. 79, art. 4.

línea, por estar cortado el folio] de aquest sacrament són | [101 v absòlts e perdonats los peccats mortals oblidats, ço és, de aquell que jat-se-sia per ventura no ab sufficient preparació mas devotament e ab diligent examinació de consciència e precedent discussió se acosta a aquesta santa comunió¹⁰.

Lo setèn fruyt és que dóna sentiment e consolació spiritual, e gust e tastament de la dolçor divinal, e per consegüent augment de devoció.

Lo vuytèn fruyt és que procura novelles gràcies e virtuts e los dons del Sant Sperit, e conferma e augmenta les gràcies e virtuts que havem, e fa'ns aconseguir gran mèrits e premis en la glòria celestial.

Lo novèn fruyt és que ajusta e feirma amistat entre Déu e nos-altres.

Lo decèn fruyt és que augmenta e crex en nosaltres lo mèrit de la santa fe cathòlica.

| Lo onzèn fruyt és que per aquell sant sacrament nos són | [102 remeses moltes penes de purgatori, e tantes més com ab major fervor e devoció lo rebem.

Lo dotzèn fruyt és que'ns refrena e'ns refreda la ardor e cobejança de la carn e'ns fa créxer lo desig celestial.

[Dampnatges e malediccions en que encorren aquells qui indignament reben aquest sacrament]

Quintament, és a veure e notar en quants dapnatges e malediccions encorren aquells qui indignament lo reben. Perquè donchs devem attendre e cogitar, e ab gran diligència, al manament de Sent Pau: que, ans que l'[h]om se acoste a tant alt sacrament a rebre, que's prove e's examine per vera contrició, confessió e satisfacció. La qual provació se ha [a] fer ab precedent cogitació e examen de sa consciència, ab devota oració, ab molta e vera contrició, confessió e satisfacció. La provació se ha [a] fer ab precedent cogitació e examen de sa consciència, e ab devota oració, ab molta e vera contrició e pura satisfacció, o haver ver propòsit. En altra manera, | segons diu | [101 v sent Pau, indignament lo rebria aquell qui per lo contrari lo rebés, e en dampnació de la sua ànima E no solament ne perdria los fruyts e utilitats que porta ab sí lo sant cors de Jesu Crist, segons damunt és dit, ans encara encorreria en dotze dapnatjes e malediccions que són aquestes:

La primera maledicció és cegueta de la rahó e del enteniment.

La segona és enduriment de cor.

La tercera és inpotència e refredament de bé obrar.

La quarta és haver en oy¹¹ correcció.

¹⁰ Id., íd., art. 3.

¹¹ Odi.

La quinta és no haver vergonya de peccar, ans cometre'l e fer-lo ab gran audàcia e gosar.

La VI és no sentir repreniment ne remordiment dels peccats en la consciència.

La setena és enterpretar e girar ço que veu e (h)ou en tot mal.

La VIII, és que continuament crex en | malícia e en impug- | [103 nar maliciosament tota veritat.

La IX és haver en oy¹² e desplaer persones e coses spirituals.

La desena és trobar e haver gran enug en (h)uir ne parlar de Déu, ne de la glòria celestial.

La onzena és dependre lo temps de la sua vida en peccats e en delits corporals sens mudament ne correcció de la sua vida.

La dotzena és viure axí obstinat en mal e ja desesperat que no fa alguna provissió a la mort, ne al juhí de Déu tant terrible e espan- table, com se espera, per a la sua ànima.

[SEGUNDA PARTE]

Dit havem per la gràcia de Déu de la dignitat e exellència del sant cors de Jesu Crist, de la gran amor o caritat que Jesús nos hagué en instituir lo sant sagrament del altar, del temps en lo qual lo ins- tituí; dels grans fruits e utiitats que aconseguim en rebre aquell dig- nament e los dapnatges de aquells qui indignament lo reben. Per què ara havem ho posar la pràctica, com ne per quina manera se deu cascun fel cristià preparar e endreçar dignament e devota a rebre e comunicar lo sant cors de Jesu Crist.

En aquesta pràctica mostrarem primer, com cascun fel cristià vo- lent conbregat se deu preparar o apperellar per vera contrició, con- fessió, satisfacció e esmena de tots los seus peccats venials e mortals. Segonament, com deu haver attenta e actual devoció en rebre aquell sant cors de Jesu Crist.

De la preparació del conbregar qui's deu fer per vera contrició, con- fessió e satisfacció

Primerament, doncs, cascun fel cristià qui vol rebre lo sant cors de Jesu Crist se deu preparar que reba aquell ab tota puritat de la consciència en la sua ànima. Com aquest sant sagrament sia tota pu- ritat, resplandor, candor e bellea, en lo qual tots los àngels e los sants del cel se remiren. | Donchs considerada la indignitat | [104 o la insuficiència de aquell qui ha rebre aquest sant sagrament que es un pou de peccats e centina de totes inmundícies, e ple de mise- ries, més digne és de mort e dapnació que de obtenir gracia e perdo

¹² Odi.

a si ni a altre. Ans es digne per esguart dels seus demèrits, que no profite a si ni a altri, e açó sols li deu ésser coltell de dolor e de estarse de acostar se al sant sagrament, per la rahó de la sua tanta indignitat. E considerada la dignitat, valor e excellència de aquest pa celestial, qui és de tota puritat, noblea, bonea, amor, e de infinida excellència e santetat, en la presència del qual tots los sants àngels tremolen, ne los cels són mundes ne dignes que en aquells estiga ne habite, deu cascú qui aquest sant dels sants ha [a] rebre e contractar ab tota aquella diligència e esforç com sàpiga ne pusca examinar e escodrinyar la consciència profundament e espaciosa donant li loch, temps e manera. E si troba que sia caygut en peccat | mortal, | [104 v deu haver vera e no ficta contrició, ço és que's dolga e's penida de aquell e propose de no tornar en aquell, ans lejarà e avorrirà aquell e les causes o occasions de aquell peccat que l'an fet caure en aquell, per cares e propinques que sien. En altra manera no hauria vera contrició, ans si de tot son cor e pensa no proposa que de fet esmenarà sa vida axí com ho proposa fermament e no u metrà après en obra, aquest aytal apparria que no és estat ver contrit. Exemple. Si algú practica o està prob de alguna persona o la té en casa, la qual li es ocasió o causa de caure o de provocar-lo a algun peccat mortal, de continent se deu partir de aquella per cara que li sia o profitosa. En altra manera la sua contrició no és vera ne drete, e per consequent roman en lo pecat mortal. Ne l'escusa per bona entenció que y haia, ne qual se vol color que y prenga. Deu donchs diligentment encercar en què ha offés lo seu Déu e creador | ne en què ha defallit per | [105 ço que de cascun peccat mortal si fer se pot ne haia deguda contrició e'ls port al juhí del confessor. E jat se sia que dels peccats oblidats o ignorats Deus nos haia per escusats e per absolts, si empero tal obliuó o ignorància de aquells no es grossa o affectada, ço és que per ço los ignoram o'ls oblidam com ho volem oblidar o si no y fem ço que en nosaltres és per saber e remenbrar los peccats, estudiant o demanant ho pensant hi spaciosament o ab esforç. Deu se donchs procurar gran ira e indignació contra si mateix e sos peccats e doldre's e penedir se e desplaure li com hi ha errat e fallit ab propòsit de no tornar s'i segons ja és dit, avorrint e abominant aquells peccats e ses sequeles, confessant a Déu sa culpa e humiliant se a aquell demanant li gràcia que li perdó.

Segonament que axí recollit e ben estudiat en sos peccats e comandats a la sua memòria, deu se'n anar a confessar a | con- | [105 v fessar a prudent e discret confessor a qui confés sos peccats, servant hi aquell orde e manera com mils e complidament los diga e li sia major confusió e meyspreu sens dir falsa, dient aquells e totes les circumstàncies degudes clarament e confusible e complidament e spaciosa, lexades totes coses supèrflues, solament digua ço que la sua consciència lo acusa humilment e responent ab senyals de plor e con-

trició de cor, mostrant que ha dolor de sos peccats, e rebent tota correcció e satisfacció que al confessor plàcia que lo peccador digua o faça, e si alguna cosa li era inposada o manada per lo confessor a la qual no pogués satisfèr, deu ho explicar al confessor que la y mitigue. E per ço com tot lo fonament de rebre aquest sant sagrament dignament e de aconseguir la divinal amor e gràcia està que la persona lo reba ab gran mundícia de cor e ab pura continència e quant pus dignament lo reb maior sentiment ha de la sua presència, amor e [106 gràcia. E per ço que sia molt pur e net, deu se mundar no solament dels grans peccats mortals, oc encara dels pochs, ço és dels peccats venials, (h)e és consell dels sants doctós que és pus segur que cascuna vegada que la persona vol rebre aquest sant sagrament, que's confés diligentment encara que no's senti en peccat mortal. Car los peccats venials a vegades enpachen la actual devoció que deu esser en cascu qui'l reb. E son los dits peccats venials disposició a caure pus tost en lo peccat mortal e li tolen molts mèrits, per ço com ho no fa los seus actes meritoris ab tota fervor de caritat en moltes coses, com faria si no havia los dits peccats venials. Item, car és difícil de connexer qual es venial e qual es mortal. Item, que lo sagrament de la confessió sens gran treball procura e dona novella gràcia e gran mèrit e premi en la gloria celestial. Item, que per aquell sagrament es remesa gran part de la pena remesa al peccat | de què's pot | [106 v. hom confessar cascun dia si no ha peccats mortals.

E diu Bonaventura que quaix no seria dia que l'om no's puga confessar de dir mal lo offici, sa oració, o sa penitencia. Item de perdimment de temps, de vanes e infructuosas cogitacions, de no haver dretas e ordenades intencions, de moviment de ira, axí a Deu com als homens, de obliuó de Déu e de sos beneficis, e de ingratitude e mala administració de aquells, de molta ignorància e negligència culpable que cometem en lo servir de Déu, e en la salut pròpia de la ànima, de moltes paraules ocioses, e falsos juhins e sospitosos. De moltes vanes tristícies e vanes aligries. Deu donchs fortment avisar se lo qui vol rebre lo sant cors de Jesu Crist. E primerament escodrinyar sa consciència. E | repute a gran gràcia si Deu li dona la concièn- | [107 cia scrupulosa e sollicita e temerosa, car qui bé guarda lo diner millor guardarà lo florí. Guarde's enpero de tant menudejar que vengués a consciència errònea, car en tal cas deu la deposar ab prudent consell de confessor o d'altri.

De la puritat del cors que deu haver lo qui vol conbregar posarem davall en los impediments del qui's deu abstenir de conbregar.
De la puritat e bellea de les robes e vestiments que lo qui ha conbregar deu tenir, portar e vestir.

A cascun fel cristià és manifest que si és convidat per algun rey e senyor al convit o noces de son fill primogènit, cert és que ab les

pus belles robes que tendrà hirà e s'aparrellarà pus altament porà; donchs molt més ho devem fer en aquest sant convit de aquest sagrat cors de Jesu Crist. Aquell | qui y és convidat per rebre e co- | [107 v
municar, aquell deu ésser pur e net, sos vestiments e vestidures tant com bonament puya segons son estat e oportunitat. E açó jat sia de necessitat, enpero es profitós havent esguart a la reverència e dignitat del sagrament e a la dev[o]ció.

Com deu haver lo qui combrega actual devoció.

Segonament havem de veure en aquesta pràctica de combregar com deu haver lo combregant actual devoció e com les pot e deu procurar per tal que aconseguexca los fruits e les gràcies del sant sagrament.

Qué es actual devoció.

Actual devoció és com lo cristià qui vol combregar és attent e ben recollit en si ab Déu e de present pensa en alguna de[vota] consideració o motiu piadós, per lo qual la sua voluntat se mou a celebrar o ha rebre aquest sant sagrament o a fer ad[...] altre qual se vol servir. E per tal, segons dits dels sants doctós, al combregar no's requir de necessitat que en la actual devoció senta hom gust ho [108 aia sentiment de les coses celestials, e aja gran inflamació e ardor de caritat ne làgrimes ne altrás senyals exteriors, mas la damunt dita actual devoció li basta e complex a la dita recepció.

Item devem notar que los dits motius, intencions e consideracions que mouen la creatura a celebrar e a rebre aquest sant sagrament posa Bonaventura en un libre de instrucció spiritual, que fa en lo darrer capitol, e són los següents.

Lo primer motiu

La primera intenció e consideració per que deu hom combregar es per adorar e confessar nostre senyor Deu, e per loar magnificar e manifestar la sua infnida valor, poder, saber, clemència e benivolència que'ns ha mostrada en aquest tan meravellós excellent sagrament de tanta dignitat e amor.

Segon motiu

La segona intenció és per desig que deu haver de ésser e estar e unir se ab Déu per fe e caritat e per delitar se en ell, e per inflamar e créxer en fe e caritat e amor sua e per remembrar se de la sua santa passió e mort sagrada e regraciar li aquella, la qual [108 v cosa és a ell molt plaent e acceptable, segons és dit de sus.

Lo tercer motiu

La terça intenció per les grans utilitats e profits en rebre aquell aconseguex, ço és per tal com per aquest sant sagrament serà fet pus spiritual e pus devot e pus fervent en caritat e haurà virtuts e gràcies spirituals e los dons del Sant Sperit. E per la sua reverència e segons la fervor de devoció e caritat que'l rebrà, li és remesa alguna o tota la pena de sos peccats e'n guanya gran grau de glòria.

Lo quart motiu

La quarta intenció és per ço com han amor e devoció a algun acte de Jesu Crist per lo qual la santa església fa festa aquell dia axí com a la Verge Maria o als àngels o altres sants volents loar nostre senyor Déu en aquel acte seu o en la sua bonea, amor e gran poder que ha mostrat en aquest sant ho santa o retent li'n gràcies dirà missa o, si són seglars, conbregaran per fer ne servir a Déu o aquell sant o santa qui creu que prega per ell, Déu serà inclinat a dar li pus habundantment la sua gràcia o benedicció.

Lo V^{en} motiu

| La V^a intenció és per satisfer e retre gràcies a nostre se- | [109 nyor Déu per tants beneficis que'ns fa (h)e'ns ha fet e speram haver tots jorns per algun singular benefici e gràcia que haurà rebut ell o altre o la comunitat offerir aquest sant sacrifici, axí com aquell ab que molt singularment a ell plaentment lo satisfem e li regram en fer tots los altres servirs et aquesta intenció mils fa per los preveres.

Lo VI motiu

La VI^a intenció és que lo prevere serà mogut a offerir li aquest sant sacrifici per recaptar e obtenir alguna gràcia o e altres [...] vol que sia, axí en vius com en morts.

Lo VII motiu

Lo VII és per ço que no s partexquen ni's refreden de la devoció e amor que han a Déu e aquest sant sagrament, ne s descordenen de la vida que fan, tement se que si molt estaven que no rebessen aquest sagrament, qui és defensiu de tot mal, cauríem en grans pecats, perills e temptacions e dapnatges de la ànima e del cors. E seríem privats de les visitacions e gràcies sperituals que Déu | los dona, posant | [109 v tota lur fe e speranza, retribució, protecció e guarda en ell, creent que si han alguna gràcia o son defesos de alguns mals, que n han per mèrits de aquest gloriós sagrament.

Ab aquestes intencions e miditacions se pot procurar actual devoció. E pensant en los actes divinals del començament del mon tro a la

incarnació del fill de Déu, de la incarnació tro a la sagrada passió de Iesu Christ. Axí com de la nativitat, circumcisió e del bapisme, de junj dels miracles en la sua precació en la cena, del lavament dels peus fet als apòstols, de la institució de aquest sant sagrament del cors de Jeschrist, de la santa oració feyta en l' ort en que vengué en agonia, on suà suor de gotes de sanch, de la presó, dels batiments, scarniments quan lo coronaren, de aquella nafra del sant costat d' on ixqué sanch e | aygua per la nostra salvació e axí de tots los | [110 actes. En tal manera que ab algun acte de aquests o ab tots se inflame en amor de Déu e de aquest sant sagrament e en tal manera que ell aja actual devoció.

En aprés que serà confessat bé e diligentment, segons damunt és dit e explicat, digua complexca la penitencia de oració que li serà donada per son confessor si tal és que la puxca dir abans de la comunió per ço que no la oblide. E digua la spaciosament e devota e atenta. E ans o aprés de la confessió per inflamar son cor en Déu millor, done s a devota oració per altri ordenada e legint aquella en que ell més se delitarà o formada per si matex, servant aquell orde o manera que l sant sperit li administrará, humiliant e acusant si matex e confessant a Déu la sua insuficiència e indignitat de acostar se a rebre tan precios e divinal sagrament com és aquest e pot dir la oració següent.

Oració a preparar se a la missa o a combregar

Molt reverent senyor, jat sia que yo sia molt gran peccador indigne e ple de grans defalliments, pobre | e miserable e buyt de | [110 v totes virtuts ab que sia placent e graciós a la vostra alta magnificència tant que mil anys nom bastarien a dignament preparar me. Enpero, senyor, confiant de la vostra infinida bonea, amor e magnificència que sou tot misericordios, dolç, magnífich e de infinida noblea e valor, qui no solament no donau repulsa a qual se vol qui us demana misericòrdia e gràcia, ans tantost benigne e tot plaent lo rebets a vènia e perdó el acceptats en la vostra amistança e gràcia, per la qual rahó, senyor, yo indigne creatura vostra, volent vos honrar, servir e adorar e star e hunir e ligar me ab vos e tot adilitar me e inflamar me en la vostra amor. E si es prevere pot dir e ajustar hi: E aixi com a ministre e en nom de la universal esglesia volent vos offerir e sacrificar aquest sant sacrifici per mi e per tots los clerics axí vius com morts, offerint vos aquest sant sacrifici humilment vos supplich per la vostra infinida valor, honor e reverència e mèrits de la vostra preciosa vida, passió e mort tan cruel, e per esguart de la dignitat e excellència de aquest sant sagrament que vos, senyor, | no guar- | [111 dats los meus peccats e lo indigne apparellament, mas la vostra santa bonea e mèrits de la vostra gloriosa mare e dels preciosos sants e santes soplexquen a la mia indignitat e insuficiència. *E si es prevere pot*

dir: Ne per mi perden los vostres elets tant fruit e gràcia de aquest sant sacrifici mas, senyor, trameteu me la gràcia del Sperit Sant, qui tota la mia ànima purgue e denege de tota màcula de peccat ab vera dolor, làgrimes e penediment de mos peccats, ornant aquella de virtuts e gràcies e scalfant me en la vostra amor (h)e'm donets ara vera devoció, atenció e levament de pensa e pura e drete intenció, per ço que us sia plaent e acceptable e aconseguexen los fruits e gràcies de aquest sant sagrament. amen. *E si es prevere diga:* el vullats rebre e acceptar en reparació, reformació e ajuda de la vostra santa església en satisfacció e remissió de tots los meus peccats e de aquells per qui yo so tengut, segons orde de caritat, que so obligat e és plasent a la vostra senyoria e special de tal *si per algun special ha dir la missa* augme|ntació de mèrits e premi en la vostra santa | [111 v glòria o per tal o per tal necessitat perque haurà a dir la missa.

Avisament molt necessari

E per dispondres a major devoció pot ací meditar algun acte de la vida de Jesuchrist, axí com desús és posat quant parlem de la actual devoció.

Avisament molt necessari

E axi encès, garde s de fer ni dir alguna cosa ans del comunicar o celebrar missa, que en alguna manera lo pusca escampar en actes temporals, ans estiga vetlant de totes turbacions que per res no les admeta, ans hi contraste com en ell sia. E, axí com una molt casta e vergonyosa doncella, tinga los ulls en gran custòdia conservant si matex en devoció, temor e reverència tro haja comunicat.

Com se deu regir après la comunió o dita la missa, si és prevere

Aprés que aia comunicat, estiga per algun poch en oració e reteniment de gràcies a Déu, com lo ha sadollat del pa celestial, pregant lo qual conserve e'l faca estar e perseverar en la sua amor e gràcia, e pot dir la seguent oració.

Oració après la missa o combregar

| Gràcies faç a tu, senyor sant pare tot poderós eternal Déu; | [112 qui a mi peccador molt indigne per la tua gràcia, no requerint ho alguns mèrits meus, me as sadollat del preciós cors he sanch del meu senyor Iesuchrist fill teu. E prech te que aquesta comunió salutable no m sia obligació de pena mas intercessió special de venia e perdó. (h)e'm sia armadura de fe e escut de bona voluntat. Em sia evacuació dels meus vicis, de concupiscència e de inmundícia refrenament, e de totes virtuts e de tota santedat atquisició e guany. Contra los aguayts

de tots los meus enemichs defensió e de tots los meus moviments spirituals e carnals tuició e guarda. E de totes les virtuts e de tota santedat atquisició he guay. E prech te que a la glòria celestial a mi miserable me vulles dur, hon tu est lum verdadera e beatitut, per aquell matex senyor Jesuchrist qui viu e regna in seculo seculorum. amen.

Notables molt necessaris a saber

Item lo prevere quant se s bé aparellat per celebrar missa deu estar ab gran diligència e bé atent a totes les paraules e actes [112 v cirimònies de la santa missa no estant hi ab cor sollevat ne ab raxa, mas pronunciant bé e distintament e íntegra aquelles virtuoses e santes paraules de la santa consacració. Car sovent se esdevé que aquells qui s acostaran a dir missa sens algun sentiment ne affecció de amor spiritual a aquest sant sagrament, ans tots frets, si estan attents a les paraules de la missa e diligentment fan les cerimònies de aquella, mēxerān haver sentiment de actual devoció, la qual és fort necessària a la recepció de aquest sant sagrament. Enpero en cas que axí venint hi axí diligentment aparellat com deu, segons dit és, abans ne après ne estant en la missa o en la recepció del sagrament no plahia ha nostre senyor que agués algun sentiment de devoció ne refecció spiritual, per tot açò no s esmay ne s abstringa de comunicar ne sen do tristor, mas ab gran diligència scodrineye si matex. Car sovent nostre senyor leva e sospen tals sentiments per algunes culpes amagades, mal contrites e confessades e mal satisfettes o per açó com és negligent en lo servir de Déu, e l lexa com | se vol majorment la | [113 oració e la missa e combregar per perea que no si vol dispondre ne n vol haver hun poch de afany, ne fer força a si matex ne n voldria perdre son plaher o delit o profit temporal, ans per laugera causa o occasió llexa la oració o la missa o la combregació si és lech o dona o per complaure o servir a algun amich o senyor o fer alguns negocis temporals. E per conseguent és rahonable cosa que pux ell lexa lo servir de Deu com se vol que tantpoch no sia acceptable a Déu com ell ho vol.

Notable

Item com ell és ingrāt e desconexent als beneficis que ha rebuts de nostre senyor Déu e non ha bé usat ne'ls ha estimats ne reputats o preats segons sa valor, ans los ha dissipats e perduts per sa culpa, majorament que se'n és mal regit quant havia la devoció, perdent aquella per sa mala custòdia e regiment.

Notable

Item leva encara nostre senyor Déu e substran aytals sentiments

spirituals de devoció no solament per causa culpable mas [113 v encara per amor bé de la persona qui en tal cas merex molt, e açó provant-li la sua fe, ço és si'l servex per rahó de la quitació que li dava de la consolació spiritual o si'l servex per la sua amor, dignitat e valor.

Notable

Item li sostrau Déu la devoció e sentiment spiritual, provant li la speranza, ço es si confia d'ell sens tal pagua o provació per tal que'n aconseguexca gran mèrit, portant pacientment la dita subtracció e pérdua que ha feta.

Notable

Item li subtrau Déu la dita devoció o sentiment spiritual, humiliant los, ço és jutjant ell si matex que és indigne de sentir res que sia spiritual e que gran gràcia li fa Deus com la sosté a vida.

Notable

Item li sostrau Deus la dita devoció per ço que no's exalce en vana glòria, mas que conega que no per sos mèrits e treballs la havia, mas per sola bonea de Déu, qui la dona o la toll segons li plau e veu que'ns es profitós expedient.

Ací havem a notar los impediments del comunicar o combregar del sant cors de Jesuchrist, co és per quals coses cascun cristià [114 se deu abstenir de combregar les quals són aquestes qui devall de seguexen. E les unes empagan e fan impediment de necessitat e les altres de congruitat. Los impediments de necessitat són aquests.

Lo primer impediment de necessitat per lo qual se deu abstenció de combregar

Lo primer impediment és si l'om ha en propòsit de peccar mortalment e de no lexar lo peccat ne les causes o occasions de aquell e no's confessa intregament ne verdadera com aytal havent tal propòsit no és verdaderament contrit e per conseguent si's confessa no es vera la confessió ni deu ésser absolt.

Impediment de necessitat

Lo segon impediment per que no deu algú comunicar és si hom se veu e's sent que és caygut en algun peccat mortal e va a combregar sens precedent confesió. Com per molta contrició que ell n'aja no pot ne deu combregar sens que primer no's confesse si ja no era posat

en necessitat de combregar | que no agué oportunitat de | [114 v confessor.

Inpediment de necessitat

Lo terç inpediment és si l'om se acosta indevotament e irreverentment al combregar e ab distracció de pensa procurada e admesa per la culpa, ço és posant se a pensar voluntàriament quant hauria a celebrar missa o comunicar metent se en alguns affers o en parlar, obrar, veure o escoltar ço que no és de la missa o del combregar, sens alguna discussió o examen de la consciència que no faran ne pensaran si són en peccat mortal, e sens alguna devota consideració o piadosa intenció que'l moga (h)a voler celebrar o comunicar. E así se acosta a aquest sant sagrament.

Lo quart inpediment de necessitat

Lo quart inpediment és que indignament lo reban tots aquells qui primerament no's concilien a son proisme de la injúria que li haurà feta o dita, e satisfer aquell del dapmatge que per ells ha encorregut.

Lo V^{en} inpediment de necessitat

Lo V^{en} inpediment és de aquells qui no volen lexar de tot lur cor o voler la | rancor, odi o mala voluntat que han de vers son | [115 proisme dels mals qui per ell han rebut.

Lo VI^{en} inpediment de necessitat

Lo VI^{en} inpediment és si l'om sab que sia excomunicat de vet major o menor o irrregular suspens o intredit o si celebra presents intredits o excumunicats de excomunicació major scientment.

Lo VII^{en} inpediment de necessitat

Lo VII^{en} inpediment és si lo prevere ha res menjat o begut de migantit avant e scientment vol dir missa, com mester és que sia dejú. E lo lech axí matex si ja per malaltia que agués aquell aytal li convengués menjar o beure per sa necessitat en tal cas pot comunicar per bé que no sia dejú.

Lo VIII^{en} inpediment de necessitat

Lo VIII^{en} inpediment és al prevere que vulla dir missa e scientment se dexa alguna cosa de les insignies pertanyents e ordenades per santa mare esgleya per a dir missa axí com dels vestiments estola o maniple, etc., axí com era lum e axí de moltes altres coses. Lo qui vol celebrar havent algun dels sobre dits inpediments deu cessar que

no celebre si no rebria aquell sant sagrament a dagnació de la sua ànima e no a salvació.

Dels impediments per rahó de honestat

Posen encara los sants doctors quatre o cinch impediments per los quals per reverència e honra de aquest molt digne e sant sagrament se deu abstenir tot christià de combregar durant aquests impediments.

Lo primer impediment de honestat

Lo primer impediment, que per reverència de aquest sant sagrament hom deu abstenir de comunicar, ço és, si l'om és distret en son enteniment e stampat en sa pena per negocis temporals o per cogitacions o per ira e tristícia o per altres qual se vol distraccions escampaments per que la sua pensa estigua escampada.

Lo ïi impediment de honestat

Lo segon impediment és si la indisposició corporal tal que enpaie la attentio e devocio actual o ha les mans molt ronyoses o plagues en la bocha o si ha agut vòmit | aquell dia, e axí de altres | [116 indisposicions notables no superficialment e de lauger¹ arbitrades.

Lo tercer impediment de honestat

Lo tercer impediment es si aquell dia serà caygut en fragilitat o en inmundicia o pollució nocturna o en sutsetat natural o accidental car en tal cas, si no és perpetual o continua, consellen los sants doctors que de quina part se vulla que vinga tal sutsetat, se deu abstenir de combregar almenys per (h)un dia natural, que son **XXIII** hores, e aço no per necessitat mas per la infinida puritat, bellesa e santedat de aquest glorios sagrament, deu se pero avisar o estarne a consell de prudent confessor o altre equivalent. Que si tal inmundícia proceia de culpa mortal, la qual cosa es ben difícil de conèxer, encara que sia confessat no deu combregar ne contractar aquest venerable sagrament, car si u feya peccaria mortalment e en dagnació de la sua ànima, per ço com faria contra ordinació de santa mare esgleya, que estant | en tal culpa mortal ell lo rebés. E per ço com és | [116 v difícil de conèxer si la dita inmundicia proceix de culpa mortal o no, axí com per la reverència com per no caure en perill és lo pus segur abstenir se de comunicar.

Lo quart impediment de honestat

Lo quart impediment de honestat és quant lo marit e la muller

¹ Lleuger.

se son ajustats matrimonialment en tal cas no deuen combregar per IIIe o V^e dies aprés, segons lo decret. Molt més se deuen abstenir si la intencio del ajustament no era dreta.

Lo V^{en} impediment de honestat

Lo quint impediment és si haurà comés algun gran peccat enorme, no deu tant tost venir davant la magestat de aquest tant alt rey e senyor en cara que se'n sia confessat ne'n sia absolt. Mas se a devota e continua oració per hun dia o dos fahent ne alguna penitencia e satisfacció amen explicit.

Comença una molt devota contemplació del preciós cors de Jesucrist feta per lo molt reverent mestre Felip de Malla e famós doctor en theologia estant en lo pas de la sua mort.

| O misteri de profunda transcendència transcendent pro- | [117 v funditat e insuperable potència alt e singular e imprescrutable, epilogant e compendiós memorial de les divinals maravelles, a tota pensa angelical e humana secret e totalment inestimable. Manna incorruptible tramés del cel, figurat per lo místich e corruptible, que los antichs pares menjaren en lo desert produït e creat dins lo cel. Re-fecció de inestimable dolçor, dolcificant les seràfiques intelligències, per la sua molt dolça suavitat aromatizant, e deificada sabor. Menjar melodiós, no tan solament trespasant lo enteniment peragrinant e limitat del viador mortal, mas encara per excés lo seny e sentiment triumphant e glorificant del comprehensor celestial.

Qui als angels del cel dones tots jorns novella admiració per tant com en tant poc instant veen soptosa|ment transsubstanciant | [117 v lo pa en carn, e lo vi en sanch, proferides degudament les paraules pertanyents a la sacramental consacració, per virtut de la qual dins en tant petit spay e forma sentint e sabent ésser contengut realment sobre tot cors de natura ab distint orde de parts e loch lo gloriós crucificat, tan alt, tan lonch, tan ample, tan gran com penjà en l'arbre de la vera creu, ço és ab totes ses naturals dimensivament en tot en la dita forma, e tot en cascuna part de aquella e ab tota la sua corporal integritat. En cas que de aquella fosen fetes. V^m troços, ell roman éntregue e perfet en cascun troç, sens que per lo trenquar de aquella en res no és divis ni trencat. Veent moure ensinmps en un metex temps e contraris lochs per contraris moviments, segons la differència dels lochs als quals són mogudes les òsties sagrades, dins los límits dels | quals sens trespasar aquells és contengut aquell | [118 qui no poden contenir ni comprendre tots los elaments. Saben e contempen aquell axí luminós clar e refulgent, com ara e per tots temps respndex e respndirà en lo cel enperial seu actualment

illuminarà l'àer circumstant estant axí en lo sagrament per la sua dot molt gloriosa e refulgència corporal. E no solament, ço qui és de major maravella, lo seu reverent cors unit ab lo supòsit increat, mas encara sots cascuna spècia per concomitànca real e inseparable tot Jesucrist ab carn, venes, nirvis, osos, sanch e ànima. E tota la sancta trinitat. Per lo qual veem encara que lo portat porta lo portant, lo offert es lo offerint, e lo sacrifici matex es lo prevere principal e sacerdot, si matex crucificant, ensemps incorruptible, regint e governant perpetuall rahó lo mar jusà e tot l'orde angelical | [118 v sots los accidents corruptibles, mogut, tractat, ragit e governat per lo peccador poble humanal.

O maravella singular, e singularitat maravellosa inaccessible misteri del sant altar, Eucharistia molt preciosa. Botiga dels tresós celestials, fortaleza dels flachs. Confort dels deffallits. Medicina dels malalts. Refugi dels peccadós qui per la illuminada dolçor de la tua dignitat axi't lexes rebre e portar per los bons com per los mals. Sagrament nou del novell testament, sobrepugant tots los sacrificis antichs e pasats del començament del mon en ça en perfecció, valor, virtut, excellència e dignitat inproporcionablement. Contenen en si blancor sens tota cosa blanca, sabor sens tota cosa saborosa. Redona sens tota redonea, dolçor sens tota cosa dolça. En lo qual sots la cortina e cuberta dels sensibles accidents és sacrificat Jesús de Nazaret, verdader Déu e verdader hom. Aquell per aquell qui devallant del si del sobiran pare per nou mesos se contornà dins les claustres virginals del cors de la verge Maria, prenent de aquella carn passible sens totes colpes e defalliments. [119

Ador te, senyor, sots aquests accidents palpables jat sia no't veja ni't puxa a present veure ab los ulls corporals segons feu Moysés en lo gavarrer circumdat de flames de foch, esguardant te per fe ab los ulls de la pensa puxs en la tua essència no't vols mostrar en aquest mon visiblement als fills dels homeus mortals. E glorifich te, senyor, de tot mon poder, senyor molt gloriós, Rey dels Reys, Senyor dels senyorejants. Leo del trip de Juda. Terrible forts e vencedor victoriós.. Rahil de Jessé e clau de David. Deus de Abraam, de Isach e Jacob. Ceptre del fermament, princep de pau, pare del segle vinidor, pa dels àngels e dels archàngels, gloriós refrescament, vianda dels spirits sobirans e beanventurats. Natura naturant. Archiu de gloriosa beneventurança. Fruit saborós e suau del verdader arbre de vida, vida perpetuant a tots los elets e predestinats. Arch posat en los núvols del cel en senyal de amistança entre Deus e la terra. Qui | has pastificat Deus ab los homens e aquells ab los | [119 v] angels, entre los quals per lo peccat dels primers pares era constituída greu desamistança e antigua guerra. Joyell e tresor de Jericó inestimable lexat en penyora de cordial amor als feels cristians per tu matex nostre gloriós redemptor, yo ab tot lo meu yprò-

crit esforç no podia decrebre ni enganar a tu. Com vejes e sàpies clarament totes coses tro a les indivisibles cogitacions de tots los coratges per la tua transcendent e poderosa virtut. Comfés donchs, senyor, confés, crech e atorch los meus peccats ésser tants, tan grans, tan greus, e tan multiplicats que per ventura sobrepujen lo nombre de les steles e lo pes e mesura de la arena de la mar los quals al teu esguart no poden ésser segrets, cuberts ni amagats. Plàcia't, senyor, oblidar aquells e no entrar en lo juhí ab tan inútil servent, e tan miserable peccador. Com en lo teu juhí los sants no's puxen trobar justificats. Axí com les steles del cel són inmundes e escules en lo esguart de la tua cor|uscant resplendor. Quant més, pare de | [120 pietat, yo creatura a tot lo mon abominable e a tu més que desconexent del qual se pot prcuar e no u negue ni u vull neguar que de tant temps com me has leixat viure en lo mon per un sol instant no t'e servit lealment. Nuu so e'n son estat de virtuts, pobre de mèrits, ple de vanitats, buyt de tota perfecció, odiós als àngels, indigne en per tots temps de acostar me al teu sant altar e digne de ésser executat per lo coltell rigorós de la tua ira e indignació. Empero, senyor, sabs e sé que per tots temps so estat ver cristià cathòlich e leal, e ajudantme tu de la santa fe cathòlica may s'és desviada la mia voluntat per qual se vol suggestió diabòlica inhumana, mas ferm e forts en aquesta fe cathòlica e credulitat vull rebre tu, jat sia indigne sots aquest mirífich sacrament, per la sola misericòrdia del qual fermament espero ésser salvat. Sento, senyor, sento odor, suavitat e dolçor | de la tua presència, pugs per la tua tan profunda humilitat t'est leixat tractar tantes vegades per les mans tan sutzes de aquesta vil creatura. E ara't lexes rebre ab tanta benignitat, e mansuetut, e benivolència. O ver anyell de Déu, pur e net e immaculat, qui per totre los peccats del mon en la graella, ast e fornal de la creu per flames, e foch de caritat perpetual fust cuyt, rostit, e torrat. Resplendor del pare, figura del esguart de la tua imperial presència, e aquest abominable peccador fassit e enlordat de innumerables peccats te tractava e't rebia sens tota temor, honor e reverència, no recordant se de la justa sentència apostolical per la qual tota persona qui tu reb indignament és digna de ésser condepnada a perdurable foch infernal. O, jutge rigorós, e bé és estat en vers mi més que pascient e benigna la tua inextimable pietat, com per tan lonch temps, e tan pacientment has vol|gut soportar aquest vil home a tu | [121 traydor e desconexent qui per verdadera justícia lonch temps ha devia ésser damnat. Has me esperat de jorn en jorn, senyor molt piadós, appellat me a penitència e copdiciant la mia saludable conversió. E yo tots jorns he pigorat la mia mala vida peccant greument contra la tua sagrada magestat ab effrenada sensualitat, e carnal delectació, leixant me com a vil creatura senyoreiar per tots peccats e criminals deffalliments, yo reben les tues misericordioses inspiracions e menys-

preant los teus sants consells e saludables manaments. Ara, senyor, jat sia molt tart fexuch e ponderós desig tornar a tu, el qual no puch venir ni tornar sens tu, qui est via, veritat e vida, duch e pastor de les ovelles errants, molt misericordiós. Tu est aquell qui has a moure e scalfar lo | meu desig principalment, e aquell mogut per tu | [121 v matex has (h)a dar perfet compliment. Car sens tu no val res humanal operació. Com la tua sola gracia gratificant sia lo mèrit. E tanta és la tua graciosa liberalitat que per ço tu matex obres e fas vols donar als fills dels homens guardó, e gloriosa remuneració. O liberalitat inmensurable, o bondat inestimable, o franquesa e largitat interminable. No bastarà emperador celestial a declarar los tresós irrefragables de la tua misericordiosa clemència, sufferir e sostenir sobre la terra per tan lonch temps aquest traydor vasall teu e les sues dampnables contumàcies e continuades offenses, axí per lengua com per pensa com per obra diabolical ab tanta paciència que encara multiplicant ell sos mals peccats e defalliments, numqua cessaves multiplicar li les teus dons, gràcies, e beneficis, per honors, per dignitats, favor e fama de totes gents. Lo mon, senyor, per ma gran ypocrisia e simulació és estat en mi fort enganat e decbut. Mas en lo meu darrer testament | e comiat | [122 molt amigable, lo qual en ma plena memòria estant e vivent confés e rogonech, tu ésser ver fill de Deu qui volguist venir en aquest mon, car tu est lo ver fill de Deu unigènit del sobiran pare eternal, un sol Déu en essència ab trinitat personal. Tu est Déu de misericòrdia. Tu est lo Déu de pietat e vera clemència, lo qual no avorrist lo ventre sagrat de la verge Maria ans te volguist en aquella encarnar, prenent forma de servent sens deminuir res de la tua divinal excellència. Tu es mon ver Déu e mon poderós creador. Tu est aquell qui ab la tua pròpia e preciosa sanch me has venut, donant aquella per mi en preu no apreciable, com a liberal e molt copiós redemptor del qual ab tota forts e ferma fe crech fermament tot ço que santa mare església mana tenir e creure de aquest sobres admirable e gloriós sacrament en la fe e determinació persever e vull per tots peseverar, no tan solament sobre aquest mas encara sobre tots los altres teus actes, articles e misteris. E axí per tots los dies de ma vida | com en lo punt extrem de la mia mort quant de aquest | [122 v mon me convendrà traspassar, submetent tot mon voler, forces, poder e saber a total decisió de santa e immaculada esgleya, militant en la vera obediència, e dins los termens e límits de la qual te plàcia ferme viure e morir, e sots lo teu verdader vicari, papa e pastor universal, sots lo imperi, regiment e obediencia del qual me constituesch ab tot lo esforç de ma volentat en res no desviant. O rey de gloria e vulltes preparar e dispondre la mia ànima per rebre tu dignament, lo qual mos greus demèrits confés haver rebut en juhí de la mia ànima per multiplicades veus ab gran ypocrisia molt indignament, car venia al sant altar sens tot orde, e composició, fret,

indevot, nou de tota ardor de devoció. E tractant te ab les mies mans inmundes molt inmundament toquant te ab los labis molt sutzes molt presumptuosament. Gustant e glutint ab tota | irreverència tu | [123 resplandor de glòria per la mia vil bocha. E portant en lo meu cors digne de eternal dapnació sens tot remordiment de consciència indiscretament ab gran malesa, folia, destremprament e desordenació. Los àngels sobirans tremolen en lo esguart de aquell portant totes coses per la sola paraula de la tua virtut. Sies a la mia ànima confort perdurable, victoriós confessor deffensor, torre de fortaleza e port de salut. Entre, senyor, en lo meu cors e en lo meu sperit per aquesta sacramental recepció. Tu qui per lo teu poder infinit en ésser me has produit volent declarar lo teu saber e bondat per acte de la mia temporal creació. E axí, senyor, com me has donat natural ésser, sentir e entendre per la tua sola bondat sens tots mèrits en mi precedents, axí vulles engrexar lo meu sperit e ànima de la tua carn incontaminada e refreschar de la tua sanch molt sagrada, enbriagant me de aquella en la ardent amor, clavant me de aquella de tots mos peccats e defalliments. O gloriós pa celestial, qui de tu matex sadolles los homens | mortals en aquesta vida present sens | [123 v disminuir res de la intreguitat substancial. Sies tots jorns a mi lo meu saludable menjar e restaurant sots les spècies sacramentals tro tant me sadolles plenament de la tua beatífica fruició. O veia clarament faç a faç sens tot vel o cuberta en la glòria de la tua magestat en les altituts celestials. E ador te, senyor, per la trial adoració, com a mon reverent creador. Reb te ab tot lo esforç e poder de ma fràgil devoció, com a mon misericordiós redemptor. E coman la mia ànima en les tues sagrafes mans. Vulles rebre e emparar aquella venint a mi, senyor invisible, sots aquest visible sacrament. Tu qui est mon Déu, mon Rey e mon piados salvador. E porta'm al teu regne on ab tots los teus sants àngels benaventurats te puscha loar, benehir e glorificar perdurablement. Amen.

JOSÉ VIVES

